

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie voor VWS
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Onderwerp

Reactie wetswijziging Wmo/abonnementsstarief (t.b.v. debat d.d. 28-3-2019)

Datum	Referentie	Inlichtingen bij	Bijlagen
25-03-2019	19-0456/TR	Thomas Ronnes t.ronnes@iederin.nl	

Geachte Tweede Kamerleden,

De stapeling van zorgkosten is een groot probleem voor mensen met een beperking of chronische ziekte alsmede voor veel senioren. Ieder(in), Per Saldo, Patiëntenfederatie Nederland, KBO-PCOB en LOC constateren al langere tijd – samen met andere maatschappelijke organisaties – dat zorg/ondersteuningskosten onbetaalbaar worden, terwijl tegemoetkomingen niet meestijgen of zijn wegbezuinigd. Voor het grootste deel van onze achterban kunnen deze kosten niet vermeden worden, de zorg en ondersteuning die zij nodig hebben is levensbreed en vaak levenslang dan wel langdurig nodig. Het is precies deze stapeling van kosten die een belemmering vormt voor het zo zelfstandig mogelijk inrichten van het leven en deelnemen in de samenleving.

De invoering van het Wmo-abonnementstarief dat wordt voorgesteld in het wetsvoorstel waarover de Tweede Kamer op 28 maart a.s. debatteert, is een waardevolle stap voor betaalbare zorg en tegen de stapeling van kosten voor zorg en ondersteuning. Voor mensen met een middeninkomen of oudedagsvoorziening is deze maatregel van groot belang. Dat blijkt ook uit de meldactie die Ieder(in) momenteel houdt. Op moment van schrijven gaat ongeveer de helft van de respondenten er financieel op vooruit, waarbij het gaat om tientallen tot honderden euro's per maand. Ook voor middeninkomens is de stapeling van zorgkosten een reëel probleem en dus is het noodzakelijk dat zij tegemoet worden gekomen.

Om de stapeling van zorgkosten echt en voor een bredere groep mensen te verminderen, zijn echter meer maatregelen nodig, zoals het werkelijk betekenisvol verlagen van de eigen bijdrage en eigen betalingen in het kader van de Wet langdurige zorg (Wlz).

Wij vragen u de volgende punten in te brengen bij het plenair debat.

Discussie tussen Rijk en gemeenten over financiering mag mensen niet raken

De discussie die tussen gemeenten en Rijk plaatsvindt over gemeentelijke budgetten voor Wmo en Jeugdwet en de compensatie voor invoering van het abonnementstarief, mag niet ten koste gaan van mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben. Gemeenten hebben de wettelijke taak passende zorg en ondersteuning te bieden aan mensen die hiervoor op de gemeente zijn aangewezen. Die wettelijke taak moet door gemeenten worden uitgevoerd.

De invoering van het abonnementstarief mag niet leiden tot verschraving van het zorgaanbod of tot het afschuiven of wegdefiniëren van ondersteuning die onder het abonnementstarief behoort te vallen. Het uitgangspunt is zorg en ondersteuning te bieden die past bij de behoefte, mogelijkheden en omgeving van mensen. Voorkomen moet worden dat gemeenten maatwerkvoorzieningen verschuiven naar niet als duurzame hulpverleningsrelatie bestempelde algemene voorzieningen om op deze manier het abonnementstarief te omzeilen. Daar komt bij dat mensen in geval van maatwerk een keuzevrijheid voor de financieringsvorm (zin en pgb) en een beschikking krijgen die hen ook de mogelijkheid geeft om hun recht te halen. Een verschuiving van maatwerk naar algemene voorzieningen verslechtert de rechtspositie van mensen die van voorzieningen gebruik maken. Dat is onacceptabel.

Ook moeten de hoogstnoodzakelijke minimaregelingen - zoals een lagere eigen bijdrage of nultarief - overeind blijven. Het mag niet zo zijn dat een maatregel die als doel heeft de stapeling van zorgkosten aan te pakken, leidt tot een hogere eigen bijdrage voor mensen met lagere inkomens. Een lagere eigen bijdrage voor middeninkomens mag niet tot resultaat hebben dat gemeenten een hogere eigen bijdrage voor lagere inkomens in rekening brengen dan nu het geval is.

Wij vragen de minister bij de monitor in de eerste plaats te kijken naar de gevolgen voor mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben. Monitor de effecten voor de mensen die nu een lagere eigen bijdrage betalen vanwege minimabeleid of andere uitzonderingen en het zorgaanbod. Kijk hierbij naar de ervaren kwaliteit van de oplossing en ook naar mogelijke verschuivingen die optreden tussen algemene en maatwerkvoorzieningen. Ga ook na of het voor mensen en uitvoerders vooraf voldoende inzichtelijk is welke zorg tot welke kosten (eigen bijdrage) leidt.

Welke mogelijkheden ziet de minister om snel in te grijpen mocht het voorstel toch leiden tot verschraving van het zorgaanbod of een hogere eigen bijdrage voor lagere inkomens?

De beoogde toepassing van het begrip duurzame hulpverleningsrelatie strookt niet met het uitgangspunt van de Wmo en decentralisaties om maatwerk te bieden

Het uitgangspunt om zorg en ondersteuning lokaal te regelen is dat men daar beter in staat is om maatwerk te bieden, zodat de zorg en ondersteuning aansluit op de behoefte, omgeving en mogelijkheden van mensen. De beoogde toepassing van het begrip duurzame hulpverleningsrelatie komt daar niet mee overeen. De minister geeft aan dat gemeenten de afweging moeten maken of de voorziening voor het *merendeel van de cliënten een duurzame hulpverleningsrelatie betreft*. De gemeente gaat dus niet kijken naar de situatie en zorgvraag van de persoon, maar naar de gemiddelde situatie van de mensen die van een bepaalde voorziening gebruik maken.

Mensen met een zorgvraag hebben wettelijk recht op passende zorg en ondersteuning, uitgaande van de persoonlijke situatie. Dat is het uitgangspunt van de Wmo. Wij roepen de minister op vast te houden aan dit uitgangspunt en de toepassing van 'duurzame hulpverleningsrelatie' hierop te laten aansluiten.

Begeleiding, dagbesteding en respijtzorg altijd onder abonnementstarief

Mensen met een beperking of chronische ziekte en ouderen maken vaak gebruik van de voorzieningen begeleiding, dagbesteding en respijtzorg. Begeleiding wordt in de nota n.a.v. het verslag genoemd als voorziening die in principe altijd onder het abonnementstarief valt. Dat zou ook moeten gelden voor dagbesteding en respijtzorg. Voor het daadwerkelijk terugdringen van de stapeling van zorgkosten en de financiële positie van onze achterban is het van groot belang dat in het wetsvoorstel of de toelichting daarop wordt opgenomen dat deze voorzieningen altijd onder het abonnementstarief vallen. Zo wordt zeker gesteld dat het abonnementstarief voor deze voorzieningen gaat gelden en dat dit niet afhangt van lokale interpretaties of financiële overwegingen. Het is moeilijk uitlegbaar wanneer er flinke verschillen gaan ontstaan in de eigen bijdrage die gemeenten hanteren voor dezelfde voorziening.

Wil de minister regelen dat het abonnementstarief voor begeleiding, dagbesteding en respijtzorg altijd geldt, ongeacht of deze als maatwerk- of algemene voorziening wordt aangeboden?

Op deze manier wordt voorkomen dat er grote verschillen ontstaan tussen de kosten voor maatwerk- en algemene voorzieningen enerzijds en tussen gemeenten anderzijds voor wat betreft de eigen bijdrage die zij voor dezelfde voorziening hanteren.

Budgethouders (pgb) moeten vanuit eigen regie zelf kunnen kiezen voor automatische broninhouding of zelfstandig betalen van de bijdrage

Mensen met een beperking of chronische ziekte moeten hun leven zo zelfstandig mogelijk kunnen inrichten. Zij moeten zoveel mogelijk zelf regie hebben over hun leven. Dat is een belangrijke gedachte achter pgb. Het voorstel tot 'broninhouding' – automatisch innen van de eigen bijdrage – strookt niet met de pgb gedachte van eigen regie en kunnen zien waar geld aan wordt besteed. Wij vinden dan ook dat mensen een keuze moeten hebben om de broninhouding automatisch toe te passen; uitgangspunt is dat mensen een aparte rekening krijgen van het CAK en zelf de rekening betalen, en alleen wanneer mensen dit willen dat het automatisch gaat.

Mensen met een beperking of chronische ziekte moeten hun leven zo zelfstandig mogelijk kunnen inrichten. Zij moeten zelf kunnen bepalen of ze hun eigen bijdrage automatisch laten innen of dat zij zelfstandig de eigen bijdrage betalen.

Wil de minister ervoor wil zorgen dat mensen zelf de keuze kunnen maken voor 'broninhouding' of zelf betalen?

Meer nodig voor betaalbaarheid: pak eigen bijdrage en eigen betalingen Wlz aan

De eigen bijdrage voor de Wmo is slechts een onderdeel van het geheel aan zorgkosten. De stapeling van zorgkosten gaat om het geheel aan kosten voor zorg en ondersteuning. Zorg en ondersteuning die voor onze achterban vaak levensbreed en levenslang dan wel langdurig nodig is. Deze kosten zijn voor hen daarom niet te vermijden. Hoe rechtvaardig is het om deze mensen op te zadelen met enorme kosten over zo'n lange periode?

Naast de eigen bijdrage voor de Wmo, gaat het om het eigen risico in het kader van de Zorgverzekeringswet (Zvw), de eigen bijdragen voor de Wet langdurige zorg (Wlz), de aanvullende eigen betalingen voor de Wlz en hogere woon- en leefkosten. Dit alles bij elkaar blijft voor mensen die voor een groot deel of hun hele leven zijn aangewezen op zorg en ondersteuning, een last die nauwelijks of niet meer valt op te brengen. Tegen deze achtergrond is er meer nodig om de stapeling van zorgkosten terug te dringen. Een groot verschil kan gemaakt worden door in te grijpen in de eigen bijdrage voor de Wlz in aanvulling op de maatregel vermogensinkomensbijstelling. Deze maatregel biedt beperkte financiële verlichting voor mensen met een beperking of chronische ziekte en ouderen.

Wij roepen het kabinet op om haast te maken met de ingreep in de eigen betalingen voor Wlz en dit niet vooruit te schuiven naar een volgend kabinet.

Is de minister zich ervan bewust dat de stapeling van kosten voor mensen met een beperking of chronische ziekte en ouderen veel breder is dan algemeen wordt aangenomen?

Herkent de minister dat het grootste verschil in de stapeling van zorgkosten gemaakt kan worden door de eigen bijdrage voor Wlz en de eigen betalingen voor niet-verzekerde zorg aan te pakken? Is de minister bereid om op korte termijn met maatregelen te komen met betrekking tot de eigen bijdrage in de Wlz?

Wil de minister in gesprek gaan met PG- en seniorenorganisaties om gezamenlijk te onderzoeken op welke wijze de hoogte en stapeling van zorgkosten voor mensen die langdurig afhankelijk zijn van zorg en ondersteuning vereenvoudigd en verlaagd kunnen worden en er meer samenhang aangebracht kan worden tussen de verschillende regelingen?

Wij verzoeken u deze punten naar voren te brengen in het plenaire debat over de wetswijziging Wmo/abbonementstarief. Als u nog vragen heeft naar aanleiding van deze inbreng dan zijn wij graag beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Met vriendelijke groet,

Illya Soffer,
directeur Ieder(in)

Dianda Veldman,
directeur Patiëntenfederatie
Nederland

Manon Vanderkaa,
directeur KBO-PCOB

Marthijn Lateveer,
coördinator LOC

Aline Molenaar,
directeur Per Saldo